

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sapientissima Dei Mvndvm Regentis Gvbernatio; Ex qua
pendent, quæ vulgò in Casv, Fortvna, Fato, Esse Pvtantvr**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

§. 17. Suspectum Patribus & periculosum Fati nomen, quo bono intellectu
poßit nominari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52314)

am non prospecta esse potuissent, si, qui liberè agunt, aliter agere voluissent.

§. XVII.

Suspectum Patribus, & periculosum Fati nomen, quo bono intellectu possit nominari?

Hanc subtilitatem, quia non satis docti, non satis capiunt, *Fati* nomen antiquis Patribus & suspectum, & periculosum visum est; neque tamen, ob infallibilem Dei providentiam, omnino repudiatum. Hinc circumspectè D. Augustinus ait: *Omnia fato fieri, non dicimus, immo nulla fieri fato dicimus: quoniam fati nomen ubi solet à loquentibus poni, id est, in constitutione siderum, qua quisq; conceptus, aut natus est, quoniam res ipsa inaniter asseritur, nihil valere monstramus. Ordinem autem caussarum, ubi voluntas Dei plurimum potest, neq; negamus, neq; fati vocabulo nuncupamus, nisi fortè ut fatum à fando dictum intelligamus, id est, à loquendo. Non enim abnuere possumus, esse scriptum in litteris sanctis: Semel locutus est Deus, duo, hæc audiui: Quoniam potestas Dei est: &, Tibi, Domine, misericordia, qui reddis unicuiq; secundum opera eius. Quod enim dictum est, semel locutus est Deus, intelligitur, immobiliter, hoc est, incommutabiliter, sicut novit incommutabiliter omnia,*

S. Augustinus lib. 5. de Civitate. c. 9.

nia, quæ futura ſunt, & quæ ipſe facturus eſt. Hac itaq; ratione poſſemus à fando fatum apel-
 lare, niſi hoc nomen iam in alia re ſoleret intel-
 ligi, quò corda hominum nolumus inclinari. Et
 ibidem. Voluntates noſtra aliquid per ſe valent,
 quia valituras atque facturas ille præſciuit, cu-
 ius præſcientia falli non poteſt. Quapropter, ſi
 mihi fati nomen alicui rei adhibendum placeret,
 magis dicerem, fatum eſſe infirmioris, poten-
 tioris voluntatem, qui eum habet in poteſtate;
 quàm illo cauſarum ordine, quem non uſitato,
 ſed ſuo more, Stoici fatum appellant, arbitri-
 um noſtrae voluntatis auferre. Vbi in compen-
 dio habes, quidquid huc uſque diſputatum
 eſt, nomen *Fati* vitandum Chriſtiano, aut
 ita intelligendum, vt neque ab aſtris, neque
 à cauſarum ordine vis aut neceſſitas libera
 hominis voluntati inferri exiſtimetur; ta-
 metſi Deus, etiam quæ liberè ac contingen-
 ter futura ſunt, neceſſariò & non contin-
 genter, ſed, certò ac infallibiter præuideat,
 & vnicuique, ſecundùm opera eius, quæ
 præuidet, reddere ſtatuat; ſiue præmia, ſe-
 cundùm miſericordiam, ſiue ſupplicia ſe-
 cundùm poteſtatem. Hinc ſicut à Quinti-
 liano, ſua quiſq; *Fortuna* faber, ita etiam ſui
 dici quiſque poteſt *Fati* author; prout enim
 ſe ge-

se gerit, sic recipit. Sic Deus infallibiliter recepturum vidit, sic ab æterno, visis delictis, aut meritis, incommutabiliter statuit: sic facta, antequam fierent, iudicauit. Quade causa rectè Sophonias dixit: *Querite Dominum omnes mansueti terra, qui iudicium eius estis operati*: ita enim estis operati, sicut Deus ab æterno præuidit iudicauitque, vos mercede dignos; *querite ergo Dominum*, ut ab eo, quod meruistis, accipiatis. At quærat aliquis, si homines, *Fato* non aguntur, sed diuina prouidentia omnia contingunt, quamobrè tanti *Casus* humana rotent? posset enim utique cælestis illa sapientia hominem, per compendia, ducere. Huic quæstioni etsi sufficerent causæ *Casuum* superioris allatæ, paulò tamen deductiùs, est respondendum.

Sophon.

2. 3.

CAPVT. V.

Rectas esse vias, etiam cùm Deus, per mirabiles hominem casus, & varias utriusq; fortunæ ambages, deducit, illustri historia docetur.

§. I.

Ambagiosas quoq; vias, per quas hominem ducit Deus, esse rectas.

Olim